

Specialistkurs inom specialistordning för legitimerade psykologer

Somatisk differentialdiagnostik vid utredning av barn och vuxna (RA3346)

Kursen ackrediteras som 1 av 6 specialistkurser; som 1 fördjupningskurs inom klinisk vuxen psykologi, klinisk barn- och ungdomspsykologi, neuropsykologi samt funktionshindrens psykologi. Kursen kan godkännas för en enskild STP-psykolog som genomgår andra specialiseringar, detta utifrån individuell bedömning av övriga meriter.

Kurstid: Tre heldagar föreläsningar 24-26 maj 2021. Två examinerande heldagar seminarier 7-8 juni 2021. Sista anmälningsdag 23 april 2021.

Förkunskaper och antagningsprinciper

Kursen vänder sig till legitimerade psykologer med förkunskaper i neuropsykologi och neuropsykologisk utredningsmetodik som motsvarar psykologutbildning. Deltagare antas i den ordning de anmäler sig.

Kursbeskrivning

Denna kurs är en vidareutbildning för legitimerade psykologer som önskar fördjupade kunskaper i differentialdiagnostik av barn och vuxna med neuropsykiatriska och psykiatriska tillstånd. Kursen syftar till att öka psykologens kännedom om somatiska tillstånd av betydelse för differentialdiagnostik och samsjuklighet vid psykologutredning, såsom genetiska syndrom, neurologisk sjukdom, neuroinflammatoriska tillstånd, hormonella tillstånd, traumatisk hjärnskada, prematuritet/låg födelsevikt samt malingering. Samtliga föreläsare är experter inom sitt område och både kliniskt aktiva och forskningsaktiva inom det fält de kommer att föreläsa om.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng och omfattar 5 heldagar fördelade på två tillfällen. Den första delen omfattar 3 sammanhängande heldagar med föreläsningar. Den andra delen av kursen, som hålls ca 2 veckor senare, består av 2 sammanhängande dagar med examinerande fallseminarier. Deltagarna kommer då att arbeta med patientfall och presentera sina val av utredningsmetoder och rekommenderade interventioner, samt förslag till systematisk uppföljning och utvärdering av åtgärderna. Mellan kurstillfällena kommer deltagarna att arbeta med sin skriftliga examination, som innefattar teoretisk kunskap.

Kursens lärandemål

Efter genomgången kurs skall deltagarna kunna:

- genomföra en utredning med hänsyn taget till den somatiska differentialdiagnostik som är relevant för olika tillstånd inklusive effekter av medicinering
- självständigt kunna igenkänna ”varningsflaggor” för relevanta somatiska tillstånd och veta när remiss till somatisk vård behövs (t ex neurologbedömning, klinisk genetisk utredning) utifrån risk och nytta för patienten

- kunna redogöra för samband mellan somatiska och psykiatriska tillstånd utifrån vad som är känt i den vetenskapliga litteraturen och vid återkoppling kunna förklara dessa på ett sätt som är hjälpsamt för patient och anhöriga

Kursens upplägg

Undervisning kommer att ske i form av tre föreläsningss dagar i maj 2021 och två seminariedagar i juni 2021. Föreläsningss dagarna kommer att omfatta bl a följande föreläsningar:

Britt-Marie Anderlid – Introduktion till genetik. Genetiska syndrom av betydelse för psykiatri (bl a 22q1.1 och 1.3, Fragilt X, Klinefelter, Prader-Willis)

Kerstin Malmberg – Somatiska tillstånd i barn- och ungdomspsykiatri

Stefan Arver – Effekter av hormonella tillstånd och könshormoner

Janet Cunningham – neuroinflammation och immunaktivering (bl a PANS/PANDAS, NMDAR-encefalit)

Marika Möller – Traumatiska hjärnskador, symtomvaliditet

Patrik Mattsson – Somatisk sjukdom, demenssjukdom och äldrepsykiatri

Christian Oldenburg – Malingering, testvaliditet

På de två examinerande seminariedagarna kommer kursdeltagarna att arbeta med fall som skall presenteras. Deltagarna genomför också en individuell skriftlig examination av teoretiska kunskaper.

Lärare

Kursansvarig och examinator: Jacqueline Borg, leg psykolog, specialist i neuropsykologi, med dr.

Bekräftade föreläsare

Britt-Marie Anderlid, docent i klinisk genetik vid KI, överläkare i barnneurologi Karolinska Universitetssjukhuset (KS)

Stefan Arver, docent i endokrinologi vid KI, chef för Centrum för Andrologi och Sexualmedicin KS

Kerstin Malmberg, med dr i barn- och ungdomspsykiatri KI, överläkare i barn- och ungdomspsykiatri, BUP Stockholm

Patrik Mattsson, doktorand KI, överläkare i äldrepsykiatri Stockholm

Marika Möller, med dr, leg psykolog, specialist i neuropsykologi, Rehabiliteringsmedicinska kliniken Danderyds Sjukhus

Christian Oldenburg, med dr, leg psykolog Danderyds sjukhus

Litteratur

På grund av den stora mängd somatiska tillstånd som kommer att gås igenom, finns ingen lämplig kursbok att tillgå. Därför kommer istället föreläsningss handouts, vetenskapliga översiktsartiklar och originalartiklar, vårdprogram och riktlinjer samt dokumentation från Socialstyrelsen att utgöra huvuddelen av kurslitteraturen. Sammanlagt omfattar denna litteratur ca 800 sidor och kommer att göras tillgänglig för deltagarna på nätet. Kursiv litteratur inom varje område kommer att rekommenderas men inte examineras, dvs krav på inläsning av den kursiva litteraturen kommer ej att ställas.

Exempel på obligatorisk litteratur:

Bejerot et al. Misstänk PANDAS hos barn med akuta neuropsykiatriska symtom, Läkartidningen 2013

Herken & Pruss. Red Flags: Clinical Signs for Identifying Autoimmune Encephalitis in Psychiatric Patients. *Frontiers in Psychiatry*, 2017. Review.

Jonas et al. The 22q11.2 deletion syndrome as a window into complex neuropsychiatric disorders over the lifespan. *Biological Psychiatry*, 2014. Review.

Exempel på rekommenderad kursiv litteratur:

Nordenskjöld. Genetiska sjukdomar, Utgivningsår: 2011, omfång 328 sidor

Bialystok & Craik. Lifespan Cognition. Mechanism of change. Utgivningsår: 2006, omfång 416 sidor.

Examination

Kursen examineras med en skriftlig hemtentamen som innefattar den teoretiska kunskap som erhålls i föreläsningar och obligatorisk kurslitteratur, samt en fallbeskrivning av en fiktiv patient utifrån vilken deltagarna skall genomföra en utredning innefattande diagnostik och behov av interventioner. Vid de examinerande fallseminarierna kommer kursdeltagarna att i små grupper om 4-5 personer få arbeta med olika patientfall och redovisa sina slutsatser kring dessa i helgrupp. Aktivt deltagande i fallseminarierna är obligatoriskt för deltagare som önskar examineras.

Betyg

Deltagarna som genomför examination kan erhålla omdömet Godkänd/Icke godkänd. Deltagare vars inlämnade skriftliga examinationsuppgift inte bedöms som godkänd, kommer att få tillfälle att under en rimlig tidsperiod omarbeta och komplettera uppgiften för ny bedömning av examinator.